

ДО

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ

Производство по колективни иски по ГПК

ИСКОВА МОЛБА

От

Неформална група „Чист въздух“, състояща се от:

1. Сдружение „За Земята-Достъп до правосъдие“, ЕФН: 2116001950, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. „Западен парк“, бл.130, вх. Б, ет.2, ап.6, представлявано заедно от членовете на УС - Тодор Драганов Тодоров, ЕГН: 5810036544 и Ивайло Стефанов Попов, ЕГН: 8109216909.
2. Фондация „Спаси България“, ЕФН: 2116002704, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. Младост 3, бл. 353, вх.6, ет.7, ап.28, представлявана от Христо Димитров Илиев, ЕГН: 8805266342.
3. Сдружение „Асоциация Диабет тип 2“, ЕФН: 2114000929, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. „Дружба-1“, бл. 29, вх.“Б“, ап.15, представлявано от заместник-председателя си: Деница Алексеева Иванова, ЕГН: 8205086272
4. Сдружение „Център за независим живот“, ЕФН: 2195012299, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „6-ти септември“ №37, представлявано от Капка Иванова Панайотова, ЕГН: 5611246255
5. Христо Илков Христов, ЕГН: 7902174645, с постоянен адрес: гр. София, ул. „Кореняците“ № 31
6. Димо Григориев Господинов, ЕГН: 8704127523, с постоянен адрес: гр. София, ул. „Ами Буе №41“, ет.2, ап.3
7. Иван Георгиев Велов, ЕГН: 8006183428, с постоянен адрес: гр. София, ул. Бачо Киро 39.

Чрез

Адв. Димо Господинов – САК, адв. Христо Христов – САК,
адв. Иван Велов – САК – заедно и поотделно

Съдебен адрес: гр. София, ул. Брегалница №38-40,
ет.1, офис №2 – адв. Христов

В качеството си на **представители на Колектива:**

Живущите, работещите и учащите на територията на Столична община граждани в периода от 01.01.2015 г. – до преустановяване на твърдяните нарушения

Срещу

Столична община, представлявана от кмета г-жа Йорданка Фандъкова, с адрес: гр. София, ул. „Московска“ №33

Основание: чл. 379, ал.2 и 3 ГПК

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО/ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Представяме на Вашето внимание обективно съединени колективни иски на група граждани и граждански организации от името на живущите, работещите и учащите на територията на Столична община в периода 2015 - до преустановяване на твърдяното нарушение – всички евентуално увредени от мръсния въздух в София през този период, както и в името на техния колективния интерес на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Твърдим, че чрез бездействието си в периода 2015-до днес Столична община (нататък „СО“) е допринесла съществено за наднормените нива на Фини прахови частици (нататък „ФПЧ“) 10 и ФПЧ 2.5 на своята територия, както и за достигането на критични стойности на превишаване на нормите в определени дни, с което е увредила колективния интерес на жителите на гр. София. Отделно от това, с противоправното си поведение СО е увредила здравето и живота на неопределен кръг лица, но определяем по определени по-нататък в изложението критерии, кръг лица.

В следващото изложение и чрез следващите аргументи и доказателства, ние:

Молим съда да установи противоправното и виновно поведение на Столична община в периода 01.01.2015г. – до преустановяване на нарушението, от което определяем кръг лица – живущи, работещи и учащи в София, евентуално са претърпели увреждания.

Молим съда да осъди Столична община да преустанови бездействието си, с което нарушава екологичното законодателство, засяга колективния интерес на живущи, работещи и учащи в гр. София и уврежда определяем кръг лица.

Молим съда да осъди Столична община да предприеме подходящи мерки за поправяне на последиците от нарушения колективен интерес на живущи, работещи и учащи - да живеят в здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

I. СТРАНИ:

1. Колективът, който ще наричаме нататък за краткост „**Колектив**“ и от чието име предявяваме процесните искове, се определя от следните параметри:

- 1) Времева рамка – 01.01.2015г.- до преустановяване на нарушението;
- 2) По място – територията на Столична община, Република България;
- 3) По качество на персоналният субстрат:
 - Всички живущи в София – по настоящ и постоянен адрес, съгласно ЗГР;
 - Работещите на територията на СО на трудов договор;
 - Учащите в учебни заведения на територията на СО – ученици и студенти, които не попадат в предходните категории;
 - Към колектива следва да се включат и наследниците и близките на починалите от болести, причинени или съпричинени от замърсяването на атмосферния въздух над територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10;

Колективът (или определяемият кръг индивидуално увредени лица) и по установителния иск по чл.379, ал.2, и по осъдителните искове по чл.379, ал.3 е един и същ. Всички те имат колективно право на здравословна и безопасна околна среда и евентуално са претърпяли увреждане на здравето или са близки на починали от болести и други увреждания, причинени или съпричинени от замърсяването на атмосферния въздух над територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10.

2. Обхватът на Колектива е обусловен от характера на **засегнатия колективен интерес**, който се изразява в:

- 1) Поведението на ответника причиняващо превишаване на нормите на допустимо замърсяване на атмосферния въздух в рамките на СО с емисии на ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5;
- 2) Това замърсяване застрашава и евентуално уврежда здравето и живота на практически всички физически лица, които живеят, работят или учат на територията на СО – Колектива;
- 3) Последното нарушава правото на Колектива на безопасна и здравословна околна среда по отношение на чистотата на атмосферния въздух;
- 4) Също така, с оглед предявеният установителен иск, причиненото от Ответника замърсяване евентуално е причинило индивидуални увреждания на неопределен кръг лица, които имат интерес по отношение на тях да бъде установено виновното противоправно поведение на СО;
- 5) Кои конкретно са болестите, други патологии, увреждания, болки и страдания и други вреди, които отделни представители на колектива са претърпели, и до каква степен това се дължи на мръсния въздух над територията на СО е предмет на отделни от това по чл.379, ал.2 ГПК производства за защита на индивидуални права по общия ред;
- 6) В рамките на това производство обаче ще докажем, че замърсяването на въздуха с фини прахови частици 2.5 и 10 е от естеството си да причини увреждания на здравето на живущите на територията на Столична община

3. Представители на колектива са неформална група „Чист въздух“ – ЮЛНЦ и физически лица, както следва:

3.1. Фондация „Спаси България“:

1) Фондация „Спаси България“ е неправителствена организация в обществена полза, учредена с решение от 06.04.2016г. на Софийски градски съд по ф.д. №270/2016г (док.1) и вписана в регистъра за ЮЛНЦ в обществена полза към МП (док.2) и регистър БУЛСТАТ (док.3). Основните ѝ цели са укрепване на гражданското общество в България, сътрудничество на местните власти за подобряване на градската среда, подобряване на живота в големите градове в страната и повишаване качеството на градската инфраструктура и условията за живот, работа и придвижване (док.4). Седалището и адресът на управление на Фондацията е в гр. София, ж.к. Младост 3, бл. 353, вх.6, ет.7, ап.28.

2) Фондацията се управлява от Настоятелство (чл.1, ал.2 от Учр. Акт) и се представлява управител:

- Христо Илиев – управител и член на настоятелството, завършил Териториално развитие в Испания (док.5);
- Андрей Зографски - член на настоятелството, завършил Финанси в Словения - транспортен експерт;
- Борис Бонев - член на настоятелството, завършил икономика в Сорбоната, Париж;
- Виктор Чаушев - член на настоятелството, завършил География, транспортен експерт;
- Гергин Борисов - член на настоятелството, графичен дизайнер;

3) Фондацията е известна с местната си неформална активистка група „Спаси София“, която е съставена от същите лица, които управляват фондацията, и която стопанисва фейсбук страницата „Спаси София“, която се радва на голям обществен интерес (док.6). Групата, в колаборация с други активисти и експерти участва в редица обществени дейности и акции, свързани с опазването на чистотата на въздуха в София (док.7). Една от най-нашумелите акции е „Диша ми се“ от 30-ти януари 2017-та, на която са поставени противогази на статуи на обществени места, с което да се фокусира общественото внимание върху този наболял проблем (док.8);

4) Макар и млада, Фондацията се радва на сериозен обществен интерес има опит с публичното набиране на средства чрез дарения за своята дейност и каузи (вж. док.7 в края);

3.2. Сдружение „Асоциация Диабет тип 2“:

1) Сдружение „Асоциация Диабет тип 2“ е неправителствена организация в частна полза, учредена с решение на Софийски градски съд от 24.02.2014г. по ф. дело №92/2014г (док.9). Целите на сдружението са обединени от идеята за защита правата и интересите на болните от Дибет тип 2, а едно от средствата е чрез представителство правата и интересите на болните пред органите на държавното управление и местната власт (док.10). Седалището и адресът на управление на Сдружението е в гр. София, ж.к. „Дружба-1“, бл. 29, вх.“Б“, ап.15

2) Сдружението се управлява от Общо събрание на членовете, Управителен съвет, председател и зам.-председател, както следва:

- Вяра Лукова Врагова – член на УС, председател;
- Деница Алексеева Иванова – член на УС, зам-председател (док.11);
- Татяна Бориславова Пенчева-Иванчева – член на УС;

3) Диабет тип 2 е болест, за която е доказано, че се причинява и от излагане на мръсен атмосферен въздух (док.12). Поради това, Сдружението има богата дейност по темата атмосферен въздух над територията на СО (док.13). Участва в сформиранието на коалиция „Здравно обединение за чист въздух“ с още няколко неправителствени организации, които работят по темата (док.14). Обединението цели ефективна борба за намаляване замърсяването на въздуха, информиране на гражданите и превенция на заболяемостта в следствие на замърсяването. Сдружението е отправяло искания до Ответника за предприемане на конкретни действия за подобряване на въздуха в София, но безрезултатно засега (док.15);

3.3. Сдружение „Център за независим живот“:

1) Сдружение „Център за независим живот“ е неправителствена организация на хора с увреждания, учредена с решение на СГС от 25.04.1995г. по ф.д. 1229/1995 г. (док.16) и регистрирана като сдружение за извършване на общественополезна дейност в регистъра към МП (док.17). Основната цел на сдружението е подпомагането и защитата на правата и интересите на хората с увреждания (док. 18). Седалището и адресът на управление на Сдружението е в гр. София, ул. „6-ти септември“ №37.

2) Сдружението се управлява от, Общо събрание на членовете, Управителен съвет и председател, както следва:

- Капка Иванова Панайотова – председател и член на УС (док.19);
- Лиза Бочева Бочева – член на УС;
- Евгения Христова Бозаджиева – член на УС;
- Анна Костадинова Янина – член на УС;
- Ваня Иванова Пандиева – член на УС.

3) Сдружението е едно от най-големите и авторитетни такива в България за защита на хора с увреждания. Дейността му е активна и много богата, както през миналото, така и в последните години (док.20). По отношение на мръсния въздух становището на Сдружението е, че неговите членове са особено уязвими, поради затруднената си подвижност и оттам ограничения на възможността за самопомощ и превенция срещу отровата във въздуха;

3.4. Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“:

1) Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“ е неправителствена организация, учредена с решение на СГС от 31.03.2016г. по ф.д. 195/2016 г. (док.21) и регистрирана като сдружение за извършване на общественополезна дейност в регистъра към МП (док.22). Основните цели на Сдружението са свързани със защитата на правата на човека и околната среда чрез правосъдната система и достъпа до правосъдие (док.23). Седалището и адресът на управление на Сдружението е гр. София, ж.к. „Западен парк“, бл.130, вх. Б, ет.2, ап.6;

2) Сдружението се управлява чрез Общо събрание на членовете и Управителен съвет и председател:

- Генеди Борисов Кондарев – член на УС (док.24);
- Тодор Драганов Тодоров – член на УС;

- Ивайло Стефанов Попов – член на УС;

3) Сдружението е дъщерно на Сдружение „Екологично сдружение за Земята“ – едно от най-старите и авторитетни екологични сдружения в България (док.25). Управителният съвет на „За Земята – достъп до правосъдие“ съвпада почти изцяло с този на сдружението-майка (док.26) и е специализирано в правните и правосъдните аспекти на екологичната дейност. Като такава, то води няколко дела за достъп до информация като едно от тях срещу отказа на ИАОС да предостави определени данни за качеството на въздуха в град София¹. Второ дело е свързано с отказа през 2017 г. на зам-кмета на Столична община да предостави документи относно разработването, финансирането и анализа ползи и разходи от инсталацията за изгаряне на РДФ гориво предложена за изграждане от Топлофикация София. Инсталацията ще изхвърля различни замърсители във въздуха в период от 25-30 години, което ще окаже влияние върху качеството на въздуха в София и прилежащите населени места и територии².

3.5. Адвокат Христо Христов:

1) Христо Илков Христов е адвокат, вписан през март 2012-та година в регистъра на Софийска адвокатска колегия (док.27), както и съдружник и управител в адвокатско дружество „Христов и Черпоков“ отново към САК (док.28). Живее и практикува в гр. София от 1997-ма година насам;

2) Христо Христов е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ (випуск 2003г.), доктор по Право на ЕС към СУ (док.29) и доктор по Публично право от Университета на Лорен, Франция (док.30). От 2007-ма година насам преподава Право на ЕС в СУ, като от 2012-та година е главен асистент. Преподава право и в други висши учебни заведения в България и чужбина (док.31);

3) Автор на редица статии, студии, учебници и други публикации, свързани с правото на ЕС. Учредител и член на УС на Българска асоциация по европейско право (док.32);

3.6. Адвокат Димо Господинов:

1) Димо Григориев Господинов е адвокат, вписан като адвокат през февруари 2017-та година в САК (док.33). Живее и практикува в гр. София от 2006-та година до днес;

3.7. Димо Господинов е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ (випуск 2012г. – док.34). Специализира права на човека към БАПЧ, има 7 години професионален стаж, свързан с правото (док.35). Практикува търговско и административно право, процесуално представителство по граждански и търговски дела, има опит като процесуален представител по колективни искиове³.

3.8. Адвокат Иван Велов:

1) Иван Георгиев Велов е адвокат, вписан като такъв през 2008-ма година в САК (док.36). Живее и практикува в гр. София.

2) 2) Иван Велов е магистър по право от ЮЗУ „Неофит Рилски“ (випуск 2003г – док.37). Специализира Право на ЕС в СУ „Св. Климент Охридски“ (док.38).

Практикува екологично право и е участвал като процесуален представител по много

¹ Адм. д. №4095/2017 г. на АССГ, Второ отделение, 56 с-в

² Адм.д. № 4474/2017 г. на АССГ, Второ отделение, 39 състав

³ Гр. д. №4278/2015, I-3 с-в СГС

дела, свързани със зелени каузи⁴. Има над 10 години юридически стаж, свързан с местната публична администрация, околна среда и процесуално представителство (док.39);

4. Възможност да се понесат разноските по делото:

1) За поемането на разноските по делото, неформалната група – представител на Колектива, е разработила план за публично набиране на средства чрез дарения, който включва:

- Създаване на нарочен уебсайт на инициативата за колективен иск (вж. III.1.4)), който предлага опция за дарение чрез електронни преводи;
- Използване на т.нар. „краудфъндинг“ платформа - <http://tramplin.bg/>, чрез която да популяризираме инициативата и да съберем средства от малки дарения;
- Публични информационни събития, на които да се събират дарения в кутия;
- Очакванията ни са в срок от два месеца да се съберат поне 10 хил. лв. от малки дарения на граждани на София, като кампанията може да започне съвсем скоро след завеждането на настоящият иск;
- Набраните средства да се използват за покриване на разноските по делото на всички инстанции, а остатъкът ще бъде дарен за кауза, свързана с опазване чистотата на въздуха;
- В случай, че съдът прецени, сме готови да бъдем изслушани по реда на чл.381, ал.2 ГПК, до който момент ще имаме възможност да предоставим доказателства за развитието на кампанията по набиране на средствата;

2) Организациите, които участват в неформалната група – представител на колектива, имат опит в организирането на акции и в набирането на средства, както разяснихме по-горе. Те имат и собствени средства, които могат да послужат, в случай, че се наложи покриване на разноски за сметка на представителите на колектива (док.40);

3) Физическите лица – представители на колектива, отговарят с имуществото си за разноските по делото, а упражняват доходни професии, с които могат да изпълнят задълженията си;

5. Ответник по тази искова молба е Столична община, представлявана от кмета г-жа Йорданка Фандъкова, с адрес: гр. София, ул. „Московска“ №33 (за краткост „СО“ или „**Ответника**“).

ПРОЦЕСУАЛНИ ДОКУМЕНТИ В ПОДКРЕПА НА ГОРНОТО:

1. УАС „Спаси България“
2. Удостоверение ЦРЮЛНЦ МП „Спаси България“
3. Удостоверение БУЛСТАТ „Спаси България“
4. Устройствен акт „Спаси България“
5. CV Христо Илиев – председател на „Спаси България“
6. Копие от фейсбук страница на „Спаси София“
7. Информация за дейността на „Спаси България“/„Спаси София“
8. Статия „Върви народе обгазени“ от 31-ви януари 2017г., в. „Дневник“
9. УАС „Асоциация Диабет тип 2“

⁴ Например делото решението за разширяване на промишлената площ на „Асарел Медет“ - АД 8918/2015 ВАС

10. Устав „Асоциация Диабет тип 2“
11. CV Деница Иванова – зам.-председател на „Асоциация Диабет тип 2“
12. Статия „Диабетът се увеличава и заради замърсяването на околната среда“ – 29.01.2008г., actualno.com
13. Информация за дейността на „Асоциация Диабет тип 2“ + Статия „КАТ ще спира коли замърсяващи въздуха над нормите“ от 16.10.2016г., в. „Дневник“
14. Презентация на Здравно обединение „За чист въздух“.
15. Писмо от „Асоциация Диабет тип 2“ до кмета на СО – Й. Фандъкова.
16. УАС „Център за независим живот“
17. Удостоверение ЦРЮЛНЦ към МП „Център за независим живот“
18. Устав „Център за независим живот“
19. CV Капка Панайотова – председател на „Център за независим живот“
20. Годишен отчет за дейността за 2015г. „Център за независим живот“
21. УАС „За Земята-Достъп до правосъдие“
22. Удостоверение ЦРЮЛНЦ МП „За Земята-Достъп до правосъдие“
23. Устав „За Земята-Достъп до правосъдие“
24. Информация за дейността на Генади Кондарев – член УС „За Земята-Достъп до правосъдие“
25. Извадка от веб страницата на „За Земята“ и секция за дарения
26. УАС „Екологично сдружение за Земята“
27. Удостоверение вписан адвокат САК – Христо Христов
28. Удостоверение вписано адв. дружество „Христов и Черпоков“
29. Удостоверение докторска степен СУ – Христо Христов
30. Удостоверение докторска степен Университет на Лорен – Христо Христов
31. CV Христо Христов
32. Копие от уебсайта на „БАЕЛ“ – управителен съвет
33. Удостоверение вписан адвокат САК – Димо Господинов
34. Диплома за завършена магистърска степен по „Право“-Димо Господинов
35. CV Димо Господинов
36. Удостоверение вписан адвокат САК – Иван Велов
37. Диплома за завършена магистърска степен по „Право“-Иван Велов
38. Диплома за завършена магистърска степен по „Право на ЕС“-Иван Велов
39. CV Иван Велов
40. Годишни финансови отчети на „Екологично сдружение за Земята“ (2015-та), „Център за независим живот“ (2015-та) и „Спаси България“ (2016-та).

II. ДОПУСТИМОСТ:

1. В настоящата искова молба са предявени **3 иска** в условията на обективна кумулативност:
 - 1) Основанието и на трите иска е общо – неизпълнение и/или липса на дължимата грижа при изпълнението на задължението на СО по контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на нейна територия, което е причинило само или в комплекс с други фактори надвишаване на нормите за концентрация на емисии ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух (чл.19, ал.2 вр. чл.6 ЗЧАВ). Посочваме конкретните норми от действащото в

Република България право, които са нарушени чрез бездействието на СО и в своята системна връзка водят до противоправния резултат – надвишаване на допустимите средногодишни и среднодневни норми на замърсители в атмосферния въздух, които създават риск за човешкия живот и човешкото здраве. Периодът на извършване на нарушенията започва от 01.01.2015г. и твърдим, че продължава и към настоящия момент;

2) Установителен иск, с който искаме от съда да установи противоправното виновно бездействие на СО за периода 1-ви януари 2015 - до преустановяване на нарушенията, което е от естество да причини увреждане на определяем кръг хора – живущи, работещи и учащи на територията на СО. Посочените факти са част от фактическия състав на деликта, който СО е осъществила срещу лица от Колектива – увреждане от незаконосъобразни действия и бездействия на общината по чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Установяването на останалите правнорелевантни факти – вреда и причинно-следствената ѝ връзка с противоправното поведение на Ответника, може да бъде извършено в последващи индивидуални иски по общия ред на ЗОДОВ⁵;

3) Осъдителен иск, с който искаме от съда, след като установи, че Ответника продължава твърдяното бездействие, да го осъди да преустанови противоправното нарушаване на интереса на колектива по това дело;

4) Осъдителен иск, с който искаме от съда, след като установи, че СО с бездействието си е увредила колективния интерес на Колектива, да осъди Ответника да извърши определени действия, които да поправят и/или смекчат вредните последици за увредения колективен интерес. Конкретните мерки ще предложим в хода на производството след отчитане на становището на Ответника, мнението на заинтересованите лица и обществеността.

2. Считаме, че са налице всички предпоставки за допускане на процесните три иска, тъй като отговорността на общината за действия, увреждащи колективен интерес би следвало да се гледа по реда на глава 33 от ГПК⁶. Допустимостта на установителният иск по чл.379, ал.2 ГПК се обуславя от характера на увреждането, което е засегнало неопределен към момента, но определяем кръг лица.⁷

III. УВЕДОМЯВАНЕ НА КОЛЕКТИВА:

1. В изпълнение на изискването по чл. 380, ал.2 ГПК и с оглед голямата значимост на предмета на настоящото дело и потенциалният интерес от присъединяване към предявените колективни иски, предлагаме разгласяването им да стане чрез следните средства за масово осведомяване:

1) Една публикация във в-к Сега, с издател „Сега“ АД, ЕИК: 831770996, със седалище и адрес на управление: гр. София, пл. „България“ №1;

2) Публикация на уебсайта на Столична община <https://www.sofia.bg/>, в раздел „Новини“, активна за периода от време, през което желаещите ще могат да се присъединят към колективните иски;

⁵ Определение № 184 от 30.03.2009 г. на ВКС по ч. т. д. № 164/2009 г., II т. о., ТК, докладчик съдията Росица Ковачева

⁶ Така и Определение №416 от 17.07. 2015 година на ПАС по ч.гр. №354/2015

⁷ Така и Определение № 362 от 22.05.2012 г. на ВКС по ч. гр. д. № 500/2010 г., III г. о., ГК, докладчик съдията Ани Саралиева

- 3) Публикация на уебсайта на в-к „Дневник“ - www.dnevnik.bg, активна за периода от време, през което желаещите ще могат да се присъединят към колективните искиове;
 - 4) Разпространение чрез нарочно създаден от Ищеца уебсайт, доказателства за който могат да бъдат представени в осз по чл.382 ГПК;
 - 5) Публикации на уеб страниците и останалите канали за разпространение на информация на Представителите на колектива;
2. Предлагаме подходящ срок за присъединяване или искане за изключване от колективните искиове по чл. 382, ал.2, т.2 ГПК в размер на 2 месеца. В случай, че периодът по последното изречение съвпада изцяло или частично с летния сезон, предлагаме да бъде удължен на 3 месеца.

IV. ОБЩА КАРТИНА НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ВЪЗДУХА В СОФИЯ:

1. Атмосферният въздух в София е с лошо качество. Според класация на СЗО за 2016, София е най-мръсния европейски град, с оглед концентрацията на прахови частици (ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5). Организацията твърди, че в следствие на замърсяването на въздуха на годишна база в България умират 8000-9000 души (док.1).
2. Тази констатация – на местно и национално ниво, се препотвърждава и от докладите на Европейската агенция за околна среда (док.2), както и от доклад на ЕК от 2017 г. за приложението на екологичното законодателство в България (док.3). Срещу България е заведено дело пред Съда на ЕС за нарушаване на екологичното законодателство на Съюза, поради неспазване на пределно допустими стойности за фини прахови частици във въздуха и неизпълнение на задължение за приемане на адекватни планове за качество на въздуха в периода 2007-2014г. В резултат, Съдът на ЕС е установил нарушението на Р България на правото на ЕС със свое решение от 05.04.2017 по дело С-488/15 (док.4)
3. Според данните на ИАОС, за всяка от годините 2013-2016, средногодишните стойности на ФПЧ 10 във въздуха на София надминават допустимите норми. Отделно, броят на дните с превишаване на средно-денонощното ниво на замърсяване с ФПЧ10 надхвърля значително разрешеният брой от 35 дни в годината. (док.5 и 6).
4. Освен високи средни годишни стойности, на територията на СО се превишават и допустимите средноденонощни концентрации на замърсяване с ФПЧ 10. Нещо повече – те достигат изключително опасни нива. През 2017-та година измервателните станции в София отчетоха превишаване на допустимото запрашаване от 50 микрограма на кубичен метър ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) над 8 пъти ($450 \mu\text{g}/\text{m}^3$) в продължение на 13 поредни часа - от 21 ч. вечерта на 1 февруари (сряда) до 9 сутринта в четвъртък (2 февруари).⁸Това не е единственият такъв случай в процесния период. (Док 7 и вж. максимални стойности от данни в табличен вид от док.5)
5. Замърсяването с ФПЧ 2,5 също е проблем, поради средно-годишни концентрации близки до позволените прагови норми⁹, поради изключително високи емисии в отделни дни, които не се отчитат заради несъвършената регулативна

⁹ Съгласно нормите по [Директива 2008/50/ЕС](#), Приложение II, Таблица № 3

рамка, въпреки общоизвестният факт, че ФПЧ 2,5 са по-опасни от ФПЧ10 дори и в по-ниски концентрации. (док.5 относно ФПЧ 2,5)

ДОКАЗАТЕЛСТВА: Извадка от таблица „Ambient air pollution database” на Световната здравна организация + стр. 27 и 65 от съответния доклад + превод на български език + статия от уебсайта на „Дойче веле” от 26.01.2017г. (**Доказателство № 1**); Извадка от доклада на ЕАОС: „Air quality in Europe — 2016 report”, стр. 29 + превод на български език (**Доказателство № 2**); „Преглед на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда - Доклад за България 2017” г., стр. 17 (**Доказателство № 3**); Решение на СЕС от 05.04.2017 по дело С-488/15 (**Доказателство № 4**); Информация, предоставена от ИАОС по силата на решение №43/16.03.2017 относно заявление с вх. № 5626/02.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр. 3 + Данни в табличен вид относно средноденоношните концентрации ФПЧ 2,5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух, според измерванията на различните измервателни пунктове на територията на Столична община за периода 2015-2017, предоставени от ИАОС с решение ЗДОИ №83/26.04.2017г. (**Доказателство № 5**); Доклад за изпълнение на програмата за КАВ 2011-2014г., стр. 29 - 33 (**Доказателство № 6**); Статия Дневник „Запрашаването на въздуха в София скочи осем пътинад позволеното тази нощ” от 02.02.2017г. (**Доказателство № 7**);

V. ЕФЕКТИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО ВЪРХУ ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ

Достигнатите нива на замърсяване на въздуха в София несъмнено поражда опасност за живота и здравето на колектива и увреждат отделни жители на града.

1. Според Доклад на СЗО за 2016-та, около 8-9 хил души годишно умират в България от болести, които се дължат на мръсен въздух (вж. док.1). Това нарежда България на второ място в света по този негативен показател след Украйна
2. Според Европейската агенция по околната среда, замърсяването на въздуха представлява най-големия риск за здравето на европейците от всички фактори на околната среда (док.8).
3. Редица лекари – специалисти по различни болести, свидетелстват, че замърсяването на въздуха е един от основните фактори за влошаване на здравето на гражданите (док.9).
4. Според доклада на МЗ за състоянието на здравето 2015 (док. 10):

„Замърсяването на атмосферния въздух е един от основните предотвратими фактори с неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве и влияние върху структурата на заболяемостта. Системната експозиция на атмосферни замърсители може да има различни по тежест здравни ефекти – от леки функционални нарушения до развитие на сериозни заболявания на различни органи и системи.”

5. Превишаването на пределно допустимите норми на емисии от вредни вещества в атмосферния въздух само по себе автоматично създава риск за живота и здравето на гражданите и за околната среда. „Пределно допустима стойност” [или нормите по чл.6 ЗЧАВ] означава ниво, определено на основата на научни познания,

с цел да се избегне, предотврати или намали вредното въздействие върху човешкото здраве и/или околната среда като цяло, което трябва да се постигне в рамките на определен период и след което не трябва да бъде превишавано¹⁰.

б. Освен вреден ефект върху здравето, замърсяването потенциално може да уврежда и имуществените права на собствениците на имоти в София. Сравнявайки с примери от други градове, може обосновано да предположим, че цените на жилищата може да паднат, в следствие на мръсния въздух. (док. 11)

Доказателства: Извадка от доклада на ЕАОС: „Air quality in Europe – 2016 report“, стр. 11 + превод на български език (**Доказателство № 8**); Статия от в-к „Дневник“: „За вредите от мръсния въздух - наблюденията на трима национални здравни консултанти“ от 31.01.2017г. и Статия от в-к „Дневник“: „Д-р Тихомир Мустаков – мръсният въздух помага на вирусите“ от 04.01.2017г. (**Доказателство № 9**); Извадка от Годишния доклад на МЗ за състоянието на здравето – 2015г., стр.35 (**Доказателство № 10**); Статия „Мръсният въздух обезценява жилищата“ от 27.05.2017г. (**Доказателство № 11**);

VI. БЕЗДЕЙСТВИЕ НА СО:

Твърдим, че за този увреждащ живота и здравето на софиянци резултат през процесния период, 2015-до преустановяване на нарушението, значително, ако не и решаващо, въздействие има противоправното бездействие на Столична община. То се изразява в неизпълнението (евентуално – изпълнение не с дължимата грижа) на 5 нормативни задължения на Ответника, които по отделно и заедно в система водят до противоправния резултат:

НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ПО ЧЛ.27 ЗЧАВ.

Съгласно чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ), „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение“

Твърдим, че Столична община не е приела такава програма за периода от 2015-та година до днешна дата, с което не е изпълнила задължението си по чл.27 ЗЧАВ и е допринесла за замърсяването на въздуха на територията си.

Дори и междуременно да СО да приеме такава програма, от публикуваният проект и протеклата процедура за обсъждане, считаме, че тя би била незаконосъобразна, което в никакъв случай не е изпълнение на задължението ѝ по чл. 27 ЗЧАВ.

1. С решение на общински съвет от 28.07.2011 Столична община е приела Програма за КАВ за 2011-2014-та година. В края на 2014-та година е приключило

¹⁰ Чл.2, т.5 от Директива 2008/50/ЕС

изпълнението ѝ, като отчетът за изпълнението ѝ още не е приет. Само е публикуван на страницата на СО, като е изготвен през ноември 2015-та година, и съдържа констатации, че емисиите на ФПЧ 10 са над нормата и са нужни мерки за намаляването им. (док.12)

2. С писмо №08-00-84/06.01.2015 Столична община е информирана от РИОСВ – София, че е необходимо да актуализира програмата си за управление КАВ за годините след 2014-та, поради превишаване нормите на вредни емисии в рамките на предишния отчетен период. Програмата е съгласувана на 31.05.2016г. между РИОСВ и СО (док.13).

3. От 2015 година до ден днешен, Столична община не е приела Програма за КАВ, въпреки че такъв проект е представен за обществено обсъждане на 10.02.2017г.¹¹

4. Дори и междувременно Ответникът да приеме такава Програма, то тя трябва да отговаря на процесуалния и материалния закон, в това число и на европейските стандарти. Като например, изискването в програмата да се включат подходящи мерки, така че периодът на превишаване на нормите за вредни емисии да бъде възможно най-кратък срок.¹²¹³

5. Липсата на Програма за КАВ в периода 2015-до днешна дата, освен формално нарушение на чл.27 ЗЧАВ, означава:

1) Липса на съгласувани действия между всички органи на СО и другите органи на публичната власт за намаляване на емисиите на вредни вещества във въздуха на територията на гр. София (док.14);

2) Липса на планиране, дългосрочно прогнозиране и целеполагане, което несъмнено намалява ефективността на евентуалните мерки, които се вземат за ограничаване на вредните емисии във въздуха;

3) Липса на публичен контрол върху дейността на СО като отговорен орган за управлението на КАВ на територията на София. Например, ИАОС не може да състави годишен доклад по прилагането на програмата за КАВ на СО, ако такава програма няма¹⁴.

6. Освен, че липсва контрол от страна на публични органи, неналичието на Програма за КАВ, която да бъде приета по надлежния ред (чл. 46 Наредба №12¹⁵), означава и **липса на обществен контрол** през процесния период (2015-до днес) от страна на обществени организации и заинтересовани лица за дейността на СО по опазване КАВ. Съгласуването с граждани и организации на проекта за Програма, което трябва да се случи преди приемането ѝ, не е просто формална процедура. То дава възможност на пряко заинтересованите и пряко засегнатите от замърсяването на въздуха да окажат обществен контрол и дори политически натиск за подобряване ефективността на плановете, съответно – действията, на СО по управление на КАВ. При едно такова обсъждане може да се вземе отношение по

¹¹Вж док. 13

¹² Чл. 23, ал. 2, параграф 2 от Директиват 2008/50/ЕО, пряко действаща за България

¹³ Виж също решение на СЕС от 05.04.2017 по дело С-488/15 (док.4)

¹⁴Стр. 1 от док.5 - Отговор на ИАОС с изх. № 754/06.03.2017 по заявление с вх. № 5626/02.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация

¹⁵ Наредба за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации №12 от 15.07.2010 г.

редица действия и бездействия на СО, които показват липсата на дължима грижа от страна на СО по отношение на задълженията ѝ по управление на КАВ или имат най-малко съмнителен ефект върху подобряване КАВ (док.14)¹⁶. Неизчерпателни примери за такива, случили се или неслучили се преди и по време на процесния период:

- 1) Липса на адекватни действия за стимулиране на използването на градския транспорт за сметка на автомобилния. Нещо повече – делът на гражданите, които ползват градски транспорт е намалял, въпреки построяването на метрото, вероятно поради следните грешни действия от страна на СО през процесния период:
 - Увеличаването на цената на билета в градския транспорт;
 - Новите транспортни артерии са насочени към частния автомобилен транспорт, без предимства за градския транспорт;
 - От 1990-та година не е променяла маршрутната мрежа на градския транспорт така, че да задоволи потребностите на повече жители на града и да ги стимулира да използват градски транспорт;
- 2) Липса на достатъчно действия за стимулиране използването на екосъобразния транспорт – трамваен и тролейбусен;
- 3) Липса на актуален Оперативен план за мерки срещу замърсяването при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори (по чл.30 ЗЧАВ и чл.39 НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г.);
- 4) Не е изградена и въведена система за прогнозиране и известяване на гражданите при очаквано повишаване на нормите на ФПЧ в атмосферния въздух (док.15)¹⁷
- 5) Не е направено всичко възможно за привеждане на пътната мрежа на града в състояние, което максимално ефективно да предпазва от замърсяване въздуха:
 - Начинът, по който се правят паветата не е съобразен с изискванията за по-малко прах;
 - След ремонт не се изчиства от строителни отпадъци;
- 6) Не се контролира ефективно запалването на кошове за боклук и горенето на битови отпадъци на открито (док. 16);
- 7) В програмите за капиталовите разходи се залагат средства за изграждане на екологичен транспорт и други екологични мерки, които не се реализират всяка година¹⁸;
- 8) Въпреки замърсения въздух в София, СО продължава с плановете за изгаряне на боклук в Топлофикация София, въвеждайки нов, постоянен, източник на замърсяване, включително с ФПЧ за следващите 25-30 години. В публичния вариант за Програма за КАВ 2015-2010, този нов източник дори не е споменат и съответно оценен;

¹⁶ В Одитен доклад на Сметната палата № 0300100316, стр. 39-43, се съдържат такива критики за програма КАВ на СО за 2011-2014г., но дадени и обсъдени 3 години по-късно

¹⁷Стр. 1 от Отговор на СО с изх. № СОА17-ЕВ01-112/2/14.03.2017 по заявление с вх. № СОА17-ЕВ01-112/2.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация

¹⁸ Вж стр. 81-83 от Одитен доклад на Сметната палата № 0300100316, док. 14

В обобщение: Липсата на Програма за КАВ през процесния период осуетява правото на гражданите да настояват за навременното извършване на полезни действия и неизвършването на вредни действия. Заинтересованите лица нямат реална представа за плановете, прогнозите и целите на СО за управление на КАВ, което лишава обществеността от рационален дебат по тях, от даване на предложения и възражения, което неминуемо води до по-малка ефективност на действията на СО по управление на КАВ, съответно – до по-голямо замърсяване.

НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ПО ЧЛ. 28а ЗЧАВ:

Съгласно чл. 28а (Нов – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) от ЗЧАВ, „*Вслучаите, когато видът и степента на замърсяване на атмосферния въздух увеличават значително риска за човешкото здраве и/или за околната среда или при непостигане на нормите по чл. 6, ал. 1, общинските съвети могат да приемат следните мерки:*

- 1. да създават зони с ниски емисии на вредни вещества;*
- 2. да ограничават употребата на определени видове горива за битово отопление от населението;*
- 3. да ограничават движението на моторни превозни средства.*

(2) Мерките по ал. 1 могат да бъдат включени в програмите по чл. 27, ал. 1 и в оперативните планове по чл. 30.“

Твърдим, че Столична община е била длъжна да предприеме такива мерки, поради наличието на опасно за човешкото здраве замърсяване на въздуха, както и недостигане на нормите за максимално допустими ФПЧ в атмосферния въздух. С това си бездействие Столична община е пропуснала възможността да намали съдържанието на ФПЧ 10 и ФПЧ 2.5 в атмосферата на своята територия.

1. Както изяснихме в предходните точки и в процесния период, и в предшестващия го 2011-2014, на територията на СО се измерва превишаване или непостигане на допустимите норми по чл.6 ЗЧАВ за съдържание на ФПЧ 10 и 2.5 в атмосферния въздух.
2. Освен това, в отделни периоди през 2016-2017г. се достигат критично високи стойности на ФПЧ в атмосферния въздух, които увеличават значително риска за човешкото здраве (вж. док.5).
3. Тези възможни периоди на критично замърсяване на въздуха са прогнозируеми или достатъчно дълги, за да има възможност СО да вземе която и да е от възможните три мерки по чл.28а, за да ограничи емисиите на ФПЧ в атмосферния въздух и предпази живота и здравето на жителите на града.
4. И трите вида мерки са насочени към намаляване на влиянието на двата основни източника на емисии ФПЧ във въздуха – транспорт и битово горене (док. 18 и 19).
5. Противоправното бездействие на Ответника е в пряка причинно-следствена връзка с превишаването на нормите по чл.6 от ЗЧАВ, както и с достигането на

критично високи стойности на ФПЧ в атмосферата на гр. София, които застрашават живота и здравето на Колектива. СО е имала възможност да предприеме действие, но не го е направила, с което е допринесла за замърсяването с вредни емисии на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10.

НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО ПО ЧЛ. 30 ЗЧАВ:

Съгласно чл. 30, ал.1 ЗЧАВ, „За ограничаване на уврежданията върху здравето на населението, когато съществува риск от превишаване на установените норми или алармени прагове, при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори общинските органи съгласувано със съответната регионална инспекция по околната среда и водите разработват оперативен план за действие, определящ мерките, които трябва да бъдат предприети с цел намаляване на посочения риск и ограничаване продължителността на подобни явления.“

Твърдим, че Столична община не е изпълнила или не е положила дължимата грижа при изпълнението на задължението си да разработи Оперативен план за действие по чл. 30 ЗЧАВ, който да е актуален на съвременните предизвикателства и условия на замърсяване, както и да е синхронизиран със новото законодателство и програми за опазване на околната среда и чистотата на атмосферния въздух. Освен това, тя не е използвала всички възможности и не е изпълнила всички задължения, които съществуващият план, макар и неактуален, ѝ повелява. В резултат на това, общината не предприема адекватни мерки в периодите на критично замърсяване на въздуха на своята територия.

1. Последният такъв план на СО датира от 2009 г. (док.20), който е приет в изпълнение на Програмата за КАВ за 2005-2010г. и в един съвсем други условия, включително нормативни (напр.: Преди приемането на Наредба №12¹⁹)
2. В него се правят прогнози и се планират спешни действия, на базата на фактори и обстоятелства, които не са валидни към ден днешен. Например: Кремиковци вече не действа.
3. Освен неактуален, този план и не се прилага. Столична община не изпълнява редица от мерките, предвидени в него, както и не се възползва от правомощията си, например – да ограничава автомобилния транспорт в периоди на силно замърсяване.²⁰
4. Липсата на адекватен на съвременните условия Оперативен план или неизползването му, без съмнение подкопава ефективността на действията на СО за управление на КАВ и допринася за наднорменото замърсяването и достигането на критични за здравето на гражданите стойности на емисии ФПЧ в атмосферния въздух.

БЕЗДЕЙСТВИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА НОРМИТЕ ЗА ЕМИСИИ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА, ИЗПУСКАНИ В АТМОСФЕРАТА ОТ ОБЕКТИ И ДЕЙНОСТИ С НЕПОДВИЖНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ЕМИСИИ:

¹⁹ НАРЕДБА № 12 е приета на 15.07.2010 г.

²⁰Вж Одитен доклад на Сметната палата, стр 81-83 – док.14

Чл. 9, ал.6 вр. ал.5 от ЗЧАВ дава възможност на Столична община, в лицето на своя кмет, с одобрението на общинския си съвет, да поиска по-строги норми за емисии от неподвижни източници, ако условията на атмосферния въздух на територията ѝ го налагат.

Твърдим, че Столична община бездейства по отношение на тази възможност, която е нейно задължение, с оглед общото ѝ задължение по опазване чистотата на въздуха, грижа за здравето и живота на своите граждани, както и управлението на дейностите на нейна територия с цел постигане на нормите за качество на атмосферния въздух и по-конкретно – нормите за ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10.

1. Както по-горе посочихме, през процесния период, а и преди него, се наблюдава константно превишаване на нормите за пределно допустими стойности на ФПЧ на територията на СО.
2. Част от емисиите на ФПЧ в атмосферния въздух се дължат на т.нар. „неподвижни източници“, чиито норми на допустими емисии се определят от МОСВ, съгласно чл.9-9д ЗЧАВ и наредбите по приложението им.
3. В проекто-програмата за КАВ 2015-2020 на СО е посочено, че значителен източник на замърсяване с ФПЧ в атмосферния въздух са обектите с неподвижни източници на емисии, разположени на територията на РИОСВ – София.²¹
4. По признание на СО, те никога не са отправяли искания до МОСВ да се въведат по-строги норми (док.21).
5. С бездействието си СО пряко е допринесла за наличието на наднормени количества ФПЧ в атмосферния въздух.

БЕЗДЕЙСТВИЕ И НЕЕФЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА СО ДА ИНФОРМИРА ГРАЖДАНИТЕ

Съгласно чл.43 от НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г.²², органите по управление на КАВ, в това число и СО са задължени да информират адекватно обществеността за нивата на замърсители в атмосферния въздух.

Твърдим, че СО не изпълнява пълно и с дължимата грижа задълженията си по информиране на обществеността, с което създава опасност за живота и здравето на жителите на София, които са лишени от информацията, необходима им за самопомощ и лична превенция от вредите на замърсяването.

1. Вече разгледахме един от аспектите на това задължение, съответно – бездействието на СО, по отношение на неприемането на КАВ за процесния период, с което е лишила обществеността от възможност да се информира за предвидените цели и средствата за тяхното постигане.
2. Твърдим, че поставените на различни места из София и в интернет информационни табла за замърсяването не дават достатъчно адекватна, вярна и

²¹ Вж. стр. 82-87 от док. 19

²²НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

полезна информация на гражданите, за да могат да преценят те какви действия трябва да предприемат, за да се защитят:

- Таблата за визуализация в интернет отчитат не в рамките на последните 24 часа, а само натрупаното количество след 00.00 часа на съответния ден. Т.е. единственият начин да се разбере какво е било замърсяването през последните 24 часа е, ако се проверят данните в 23:59 часа.
 - Методиката, по която се изчисляват показателите за замърсяването с ФПЧ не е публикувана. Имаме съмнения, че е манипулирана;
 - Такива съмнения има и у гражданското общество, което провокира група граждани да създадат алтернативна на публичната система за измерване чистотата на въздуха (док.22);
3. През 2015-та²³ година СО премахва измервателната станция от Орлов мост, която беше единствената, която отчита трафични данни и измерва едни от най-високите нива на замърсяване²⁴. Тя е преместена в Младост в двора на НИМХ, където замърсяването е относително по-ниско.
4. СО не просто не информира гражданите за важни за тях и тяхното здраве данни. Тя отказва да дава информация по ЗДОИ и противодейства на опитите им да се информират достатъчно задълбочено, за да могат да анализират качеството на работата на СО по КАВ и да си съставят мнение за управлението на общината (док.23).²⁵
5. СО не е разработила система за прогнозиране на достигане на критични нива на ФПЧ, което я лишава от капацитет да дава качествена и навременна информация на гражданите за очакваното замърсяване.²⁶

ДОКАЗАТЕЛСТВА: Извадка от Анализ и оценка на изпълнението на програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ10 и азотен диоксид и управление на качеството на атмосферния въздух в столична община за периода 2011 - 2014 година, стр. 29 (**Доказателство № 12**); Отговор на МОСВ по заявление с вх. № ЗДОИГ-18/01.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр.1 (**Доказателство № 13**); Извадка от Одитен доклад на Сметната палата № 0300100316, стр. 21, стр. 39-43, стр. 81-83 (**Доказателство № 14**); Стр. 1 от Отговор на СО с изх. № СОА17-ЕВ01-112/2/14.03.2017 по заявление с вх. № СОА17-ЕВ01-112/2.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация (**Доказателство № 15**); Сигнал на гражданин чрез системата за сигнали на СО - <https://call.sofia.bg/bg/Signal/Details?id=42358> + отговор (**Доказателство № 16**); Становище на „Екологично сдружение за Земята“ относно Доклада за ОВОС на Инвестиционно предложение за „Изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък“ (**Доказателство № 17**);

²³ На 02.10.2015г. – стр. 44 от Одитен доклад на Сметната палата № 0300100316, док.14

²⁴Стр. 13 от Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда, док. 18

²⁵ <http://www.greenpeace.org/bulgaria/bg/blog/blog/59116/>

²⁶ Съгласно т.2 от Приложение №16 от Наредба №12, СО трябва да даде оценка на целите за КАВ, а съгласно т.2 от ДР на Наредбата, оценка включва и прогноза.

Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда – 2016г., ИАОС, стр.5 и 13 (**Доказателство № 18**); Проект за програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г., стр. 82-87, 130, 164 и 165 (**Доказателство № 19**); „Оперативен план за действие при превишаване на установените норми или алармени прагове на замърсители на атмосферния въздух при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори“ (**Доказателство № 20**); Отговор на СО с изх. № СОА17-ЕВ01-114/3/14.03.2017 по заявление с вх. № СОА17-ЕВ01-114/2.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр.1 (**Доказателство № 21**); Статия от в-к „Дневник“: „Граждани създадоха мрежа за измерване колко мръсен е въздухът“ от 05.04.2017г. (**Доказателство № 22**); Статия от в-к „Дневник“: „Столична община и изпълнителна агенция по околна среда са отказали данни за въздуха“ от 02.02.2017г. (**Доказателство № 23**);

VII. ОСНОВАТЕЛНОСТ НА ИСКОВЕТЕ:

При така твърдените факти, считаме, че са налице основанията за уважаване и на трите обективно кумулативно съединени иска, както следва:

1. Иск по чл. 379, ал.2 ГПК:

1) Бездействието на Ответника по отношение на задълженията му по управлението на качеството на атмосферния въздух на територията на СО през периода 01.01.2015г.-до преустановяване на нарушението е причинило изцяло или частично превишаване на установените норми за концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух. Това деяние е в пряка връзка с увреждането на здравето и живота на отделни членове на Колектива, чието конкретно настъпване е предмет на отделни производства по общия ред.

2) Процесното бездействие на Ответника е противоправно като нарушава разпоредбите на чл. 27, 28а, 30 и 9, ал.6 вр. ал.5 от ЗЧАВ, както и чл.43 от НАРЕДБА № 12 от 15.07.2010 г. и други нормативни разпоредби;

3) Вината на Ответника се предполага до доказване на противното.

2. Основателността на двата осъдителни иска по чл.379, ал.3 ГПК се базира на:

1) Продължаване на противоправното бездействие на Ответника и към момента на завеждане на настоящата искова молба;

2) Наличие на противоправно бездействие на Ответника през периода 01.01.2015г.-до преустановяване на нарушението, което е причинило опасно за живота и здравето на Колектива превишаване на установените норми за концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух;

3) Накърняване на интереса на Колектива от здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи (чл.55 КРБ и чл.1 ЗЧАВ);

4) Необходимостта от преустановяване на увреждащото деяние и предприемане на мерки за поправяне на последиците от нарушението на увредения колективен интерес е естествена и иманентна последица от самият факт на увреждането му.

VIII. ПЕТИТУМ:

Въз основа на горното, моля, от името на Колектива, след като ни призовете с Ответника на съд и след провеждане на съдебното следствие и обсъждане на всички правни доводи на страните, да постановите решение със сила на пресъдено нещо между Колектива и Ответника, с което да:

1. Установите, че Столична община, представлявана от кмета г-жа Йорданка Фандъкова, с адрес: гр. София, ул. „Московска“ №33 виновно и противоправно е бездействала в периода 01.01.2015г.-до преустановяване на нарушението или до постановяване на решението по отношение на задълженията си за контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на нейната територия, което е причинило или съпричинило наднорменото замърсяване на въздуха на територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 за периода до преустановяване на нарушението или до постановяване на решението.
 2. Осъдите Столична община, представлявана от кмета г-жа Йорданка Фандъкова, с адрес: гр. София, ул. „Московска“ №33, да преустанови виновното си противоправно бездействие, по отношение на задълженията си за контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на нейната територия, което е причинило или съпричинило наднорменото замърсяване на въздуха на територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 за периода 01.01.2015г.- до преустановяване на нарушението или до постановяване на решението, и с което уврежда интереса на Колектива от здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.
 3. Осъдите Столична община, представлявана от кмета г-жа Йорданка Фандъкова, с адрес: гр. София, ул. „Московска“ №33 да поправи по подходящ начин последиците неизпълнение на задълженията си за контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на нейната територия, което е причинило или съпричинило наднорменото замърсяване на въздуха на територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 за периода 01.01.2015г.- до преустановяване на нарушението или до постановяване на решението, и с което е увреден интереса на Колектива от здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.
- Да ни присъдите направените по делото деловодни разноски.

IX. ПРИВРЕМЕННИ МЕРКИ:

1. Както стана ясно от изложението до тук:
 - 1) Атмосферният въздух над територията на СО е замърсен с емисии на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 много над допустимите норми;
 - 2) Това замърсяване застрашава живота и здравето на членовете на Колектива, което уврежда техния колективен интерес от здравословна и благоприятна околна среда;
 - 3) Бездействието на СО продължава и няма изгледи скоро Ответникът да може да се справи с този проблем;
 - 4) Общественото недоверие към възможността на местната власт да предприеме адекватни мерки за ограничаване на емисиите на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух нараства;

5) През времето до влизане в сила на евентуално осъдително решение по настоящото дело е необходимо да се предприемат спешни мерки с цел ограничаване вредното въздействие на замърсяването на въздуха над територията на СО с ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10.

2. Въз основа на горното, молим на основание чл.385, ал.2 ГПК да постановите привременни мерки за запазване интереса на Колектива, които предлагаме да са:

1) Осигуряване от СО на безплатни маски за пречистване на въздуха, които да се раздават или да са достъпни на оживени публични места през периодите на превишаване на среднодневната норма за концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух над територията на СО;

2) Ответникът да обявява нивото на замърсяване на въздуха чрез медиите и информационните табла, разположени в автомобилите на градския транспорт и в станциите на метрото, през периодите на превишаване на среднодневната норма за концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух над територията на СО;

3) Провеждане на ефективна и масова кампания с препоръки към гражданите на СО за действия на самопомощ при замърсяване на въздуха;

4) Постоянно присъствие на общинска полиция на места, където има данни, че се палят гуми и контейнери за боклук;

5) Създаване и реализиране на система за измиване на улиците при незабавно след отчитане на превишаване на среднодневната норма за концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух над съответния замърсен район;

3. Очакваме прилагането на тези привременни мерки да смекчи увреждането на колективния интерес като доведе до:

1) Частично намаляване на вредните емисии ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 над територията на СО;

2) Подготви Колектива за самопомощ в случай на наднормено замърсяване на въздуха;

3) Информира навременно Колектива за опасността от увреждане на здравето и живота му, като така му даде възможност да предотврати индивидуални увреждания;

Х. ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ ИСКАНИЯ:

1. Моля, с оглед изясняване на обстоятелства от предмета на делото, да допуснете комбинирана експертиза с вещи лица – специалисти в съответните области – алергология, пулмология, климатология, инженерни-технически науки, екология и други по преценка на съда, която да даде отговори на следните въпроси:

1) Превिшавани ли са установените средногодишни норми за КАВ по отношение на съдържанието на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух на територията на СО през периода 01.01.2015г. – до днешна дата? Превишавани ли са допустимите надвишавания на средноденонощната концентрация на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух над територията на СО през процесния период?

2) Кои са основните източници на емисии на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух на СО? Могат ли да бъдат ограничени емисиите на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух чрез прилагане мерките в чл.28а от ЗЧАВ?

- 3) Липсата на програма за КАВ до каква степен намалява ефективността на действията на Община София за управление на КАВ и превенцията на замърсяването?
- 4) Възможно ли е да се прогнозира превишаването на нормите на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в определени дни или периоди от годината? Възможно ли е това да стане в срок достатъчен за навременното предупреждаване на гражданите?
- 5) Адекватен ли е към съвременните условия и предизвикателства по управление чистотата на КАВ Оперативния план на СО по чл.30 ЗЧАВ, приет през 2009-та година? Прилаган ли е въобще от СО през процесния период и дали това е било ефективно, с оглед намаляване на вредните емисии на ФПЧ в атмосферата и опазване живота и здравето на гражданите на София?
- 6) Емисиите от обекти-неподвижни източници допринасят ли за замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ 2.5 и 10 – по принцип и през процесния период? Възможно ли е да се наложат по-строги норми за допустими емисии от обекти-неподвижни източници и те биха ли имали ефект върху общото количество ФПЧ 2.5 и 10 във въздуха на територията на СО?
- 7) Системата от информационни табла на СО преставя ли обективно и достатъчно информативно (съгласно европейските и национални стандарти) на гражданите данните за действителното замърсяване на София? Преместването на измервателната станция от пл. „Орлов мост“ в двора на НИМХ-БАН в кв. Младост води ли до понижаване на отчитаните средногодишни нива и средноденонощна концентрация на емисии ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух на гр. София? Какво е значението на липсата на т.нар. „трафична станция“, съответно – информационно табло, която да измерва нивото на емисии и замърсяване в близост до голяма транспортна артерия – като тази на пл. „Орлов мост“, за достъпът на гражданите до адекватна информация (съгласно националните и европейски стандарти) относно КАВ?;
- 8) Превишаването на годишните норми на концентрация на ФПЧ 2.5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух създава ли опасност за живота и здравето на дишащите този въздух граждани? Какви болести и други здравни патологии могат да възникнат или да се влошат в следствие на това замърсяване?
- 9) Каква среднодневна концентрация на ФПЧ 2.5 и 10 в атмосферния въздух можем да кажем, че увеличава значително риска за живота и здравето на дишащите този въздух граждани? Какви могат да са последиците за живота и здравето на гражданите?

XI. ДОКАЗАТЕЛСТВА:

В подкрепа на горното, прилагам и моля да приемете следните писмени доказателства:

1. Извадка от таблица „Ambient air pollution database“ на Световната здравна организация + стр. 27 и 65 от съответния доклад + превод на български език + статия от уебсайта на „Дойче веле“ от 26.01.2017г. (**Доказателство № 1**);
2. Извадка от доклада на ЕАОС: „Air quality in Europe – 2016 report“, стр. 29 + превод на български език (**Доказателство № 2**);

3. „Преглед на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда - Доклад за България 2017“ г., стр. 17 (**Доказателство № 3**);
4. Решение на СЕС от 05.04.2017 по дело C-488/15 (**Доказателство № 4**);
5. Информация, предоставена от ИАОС по силата на решение №43/16.03.2017 относно заявление с вх. № 5626/02.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр. 3 + Данни в табличен вид относно средноденоношните концентрации ФПЧ 2,5 и ФПЧ 10 в атмосферния въздух, според измерванията на различните измервателни пунктове на територията на Столична община за периода 2015-2017, предоставени от ИАОС с решение ЗДОИ №83/26.04.2017г. (**Доказателство № 5**);
6. Доклад за изпълнение на програмата за КАВ 2011-2014г., стр. 29 - 33 (**Доказателство № 6**);
7. Статия Дневник „Запрашаването на въздуха в София скочи осем пъти над позволеното тази нощ“ от 02.02.2017г. (**Доказателство № 7**);
8. Извадка от доклада на ЕАОС: „Air quality in Europe — 2016 report“, стр. 11 + превод на български език (**Доказателство № 8**);
9. Статия от в-к „Дневник“: „За вредите от мръсния въздух - наблюденията на трима национални здравни консултанти“ от 31.01.2017г. и Статия от в-к „Дневник“: „Д-р Тихомир Мустаков – мръсният въздух помага на вирусите“ от 04.01.2017г. (**Доказателство № 9**);
10. Извадка от Годишния доклад на МЗ за състоянието на здравето – 2015г., стр.35 (**Доказателство № 10**);
11. Статия „Мръсният въздух обезценява жилищата“ от 27.05.2017г. (**Доказателство № 11**);
12. Извадка от Анализ и оценка на изпълнението на програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ10 и азотен диоксид и управление на качеството на атмосферния въздух в столична община за периода 2011 - 2014 година, стр. 29 (**Доказателство № 12**);
13. Отговор на МОСВ по заявление с вх. № ЗДОИГ-18/01.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр.1 (**Доказателство № 13**);
14. Извадка от Одитен доклад на Сметната палата № 0300100316, стр. 21, стр. 39-43, стр. 81-83 (**Доказателство № 14**);
15. Стр. 1 от Отговор на СО с изх. № СОА17-ЕВ01-112/2/14.03.2017 по заявление с вх. № СОА17-ЕВ01-112/2.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация (**Доказателство № 15**);
16. Сигнал на гражданин чрез системата за сигнали на СО - <https://call.sofia.bg/bg/Signal/Details?id=42358> + отговор (**Доказателство № 16**);
17. Становище на „Екологично сдружение за Земята“ относно Доклада за ОВОС на Инвестиционно предложение за „Изграждане на инсталация за

комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF отпадък” (**Доказателство № 17**);

18. Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда – 2016г., ИАОС, стр.5 и 13 (**Доказателство № 18**);
19. Проект за програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г., стр. 82-87, 130, 164 и 165 (**Доказателство № 19**);
20. „Оперативен план за действие при превишаване на установените норми или алармени прагове на замърсители на атмосферния въздух при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори” (**Доказателство № 20**);
21. Отговор на СО с изх. № СОА17-ЕВ01-114/3/14.03.2017 по заявление с вх. № СОА17-ЕВ01-114/2.03.2017 за предоставяне на достъп до обществена информация, стр.1 (**Доказателство № 21**);
22. Статия от в-к „Дневник”: „Граждани създадоха мрежа за измерване колко мръсен е въздухът” от 05.04.2017г. (**Доказателство № 22**);
23. Статия от в-к „Дневник”: „Столична община и изпълнителна агенция по околна среда са отказали данни за въздуха” от 02.02.2017г. (**Доказателство № 23**);

XII. ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Процесуални документи относно представителите на колектива
2. Преписи за Ответника
3. Адвокатско пълномощно
4. Доказателства за платена държавна такса

Гр. София

29.05.2017г.

С уважение,

/Д. Господинов/